

SOCIETAT CATALANA DE BIOLOGIA
FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

Carrer del Carme, 47
08001 Barcelona

Núm. 202

Febrer 2008

QUÈ CAL SABER?

ELS NOMS DE LES CIÈNCIES (i III)

En aquest número acabem la revisió de l'origen del nom d'algunes ciències molt familiars per a nosaltres.

El terme **genètica** no va aparèixer, és clar, amb els treballs de Johann Gregor Mendel, sinó que va ser encunyat pels redescobridors d'aquest treball al començament del segle xx. Concretament, el 1905 William Bateson el va fer servir en una carta que va adreçar a Adam Sedgwick i, posteriorment, el 1906, el va utilitzar de manera més formal en un congrés.

Sembla que el terme **bioquímica** es va fer servir en alguna ocasió en les darreres dècades del segle XIX, però qui va inventar el terme tal com el coneixem avui dia fou el químic alemany Carl Neuberg, que el va proposar per primera vegada el 1903.

El terme **edafologia**, el va suggerir el català Emili Huguet i Serratacó (1871-1951), perquè, segons sembla, no considerava gaire fi el terme que s'havia fet servir fins aleshores per a anomenar aquesta disciplina científica, que era **pedologia**.

Potser el nom de la ciència que té l'origen més conegut és el que va crear Ernst Haeckel el 1866, quan va designar «l'estudi de les relacions dels éssers vius amb el seu ambient» amb el terme *oekologie* (**ecologia**). Encara que ell mateix no va contribuir gaire al desenvolupament d'aquesta disciplina, va encunyar el terme per a aquesta àrea del coneixement que, gràcies a naturalistes, exploradors i evolucionistes com Alexander von Humboldt o Alfred Russel Wallace, tot just començava a desenvolupar-se.

Per acabar aquest repàs, un altre terme d'origen conegut és **robòtica**, introduït per Isaac Asimov en un relat curt del 1942. Aquest terme estava basat en el mot *robot*, d'origen eslovac, que apareixia en una obra de teatre del 1920 de l'escriptor txec de ciència ficció Karel Capek. El més curiós d'aquest cas és que el terme es va fixar molt abans que aparegués la disciplina científica corresponent, que el va adoptar ben aviat, ja que era idoni.

web de QUÈ CAL SABER?
<http://scb.iec.cat/saber.htm>